

Müasir dövrün realıqları təhsil sahəsində çalışınanların kommunikativ və ünsiyət bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi zərurılığını sərtləndirir. Ünsiyyət bacarıqlarından söhbət düşəndə isə, ilk növbədə, ingilisdilli müəllimlər, onların səriştə və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi önə çıxır. Son illərdə ingilis dilinin əhəmiyyətinin daha da artması isə bu sahənin müəllimlərindən əməkdaşlığı, xüsusi qabiliyyətlər tələb edir. Elə bu zərurəti nəzərə alan Təhsil Nazirliyi və ölkəmizdə təhsil sahəsində həyata keçirilən bir sıra tədbirlərdə yaxından destek göstərən British Council təşkilatı 2017-ci ildən dövlət məktəblərində ingilis dili müəllimlərinin peşəkar inkişafına yönəlmüş “Uğur üçün tədris” (SPEX) layihəsinə həyata keçirir. Bu günə kimi ümumiyyətdə 120 Bakı şəhər məktəbindən 1200 ingilis dili müəllimini əhatə və bir akademik il ərzində davam edən layihə çərçivəsində ingilis dili müəllimləri özlərinin danışığı və tədris bacarıqlarını inkişaf etdirirlər.

Təlimlərin gedişi və əldə olunan nəticələrlə bağlı məlumat almaq məqsədilə Bakıda 272 nömrəli tam orta məktəbdə olduq və təlim prosesinin iştirakçıları ilə söhbətləşdik.

Oruc MUSTAFAYEV

“Hədəfimiz daha çox məktəbi əhatə etməkdir”

Könül Əhmədova, British Council-in ingilis dili layihələri üzrə koordinatoru: - Bu layihədə müəllimlərin ingilis dili qabiliyyətləri qiymətləndirilir və təkmilləşdirilir, onların tədris etmə və danışım qabiliyyətlerinin qiymətləndirilməsi üzrə pedagoji bılık və bacarıqları artırılır. İxtisasartıclarla təlimləri müəllimlərin ehtiyaclarına və kurikulumun tələblərinə uyğunlaşdırılır. Təlimlərdə məktəbəsəsli peşəkar təlim və onun vacibliyi tövliq edilir, şagirdlərin öyrənmə səviyyəsi, xüsusi də danışım qabiliyyətlerinin inkişafı qiymətləndirilir. Bütün təlimlər British Council -in peşəkar təlimçiləri tərəfindən həyata keçirilir.

Bir neçə il öncə Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə British Council beynəlxalq təlimçi-konsultant müətəxəssis Saymon Borqu dəvət edib. Bu müətəxəssis orta məktəb müəllimləri, direktorlarla görüşərək müəllimlərin ehtiyaclarını araşdırıb və bu ehtiyaclarla əsasən də program tərtib edilib. Program ilk dəfə 2017-ci ildə pilot layihə kimi həyata keçirilib və uğurlu nəticələr əldə olunub. Nəticələr ətən il Təhsil Nazirliyinə təqdim olunub. Həm müəllimlər, həm də məktəb rəhbərlikləri tərəfindən təlimlərlə bağlı çox müsbət rəylər əldə edilib. Müəllimlər ilk növbədə layihədən əvvəl diagnostik testdən (aptist) keçirilib, onların səviyyələri müəyyən olunub. Səviyyələrə uyğun da onlar qruplara bölündü. Amma müəllimlərdən savayı biz pilot layihə olaraq şagirdləri də imtahanaya cəlb etmişik. Şagirdlər kontrol qrup olaraq 2 yərə bölündüb. Yəni bu layihədə iştirak edən müəllimlərin dərs keçdikləri şagirdlər və dərs keçmədikləri məktəblilər. Yəni biz bu yolla layihənin səmərəliliyini ölçmək istəyirdik. 400 nəfər şagirddən 200-ü müəllimin təlim keçdiyi, 200 nəfər isə təlim keçilməyən şagirdlər idi. İlın sonunda yenə bu iştirakçılar imtahanan dan keçirilərkən nəticələr əldə edildi, yəni inkişafın ölçülməsi məqsədilə imtahanlar töşkil olundu. Saymon Borqun hesabatı əsasında əldə olunan nəticələr görə müəllimlərin dərs dediyi şagirdlərin digər şagirdlərə nisbətən daha yaxşı nəticələr əldə etdikləri məlum oldu. Bu il də anoloji araşdırma aparılıb. Təlimlərdə iştirak edən müəllimlər, elecə də həmin şagirdlər də yenidən imtahan verəcəklər və yeniden bu hesabat təqdim olunacaq. Biz əminik ki, keçən ilədən də uğurlu nəticələr əldə edəcəyik. Həm məktəb rəhbərlikləri, həm müəllimlər, həm də nazirlik layihə barədə olduqca müsbət rəylər bildirirlər. Müəllimlər gözəl nəticələr əldə edir və onları dərslərində tövliq edirlər.

- Müəllimlərin qiymətləndirilməsi necə aparılır?

- Müəllimlər üçün beynəlxalq aptis (ingilis dil bacarıqlarının qiy-

Könül Əhmədova

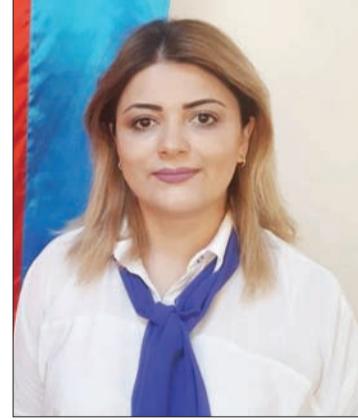
Təranə Əliyeva

Məlahət Rəhimova

Vəfa Həsrətova

Səbinə Adilli

nəticələrə əldə etsin, bundan da şagirdlərimiz bəhrolensinlər. Onların ingilis dili seviyyəsi artırılsın. Əsas hədəf müəllimlərin danışım bacarıqlarının yüksəldilməsidir.

“Uğur üçün tədris” əsasən Bakı şəhərini əhatə edir. Amma regionlarda bizim digər layihələrimiz var ki, həyata keçirilir. Biz ümidi edirik ki, goləcəkdə bu layihə regiona da çatısin.

- Təhsil Nazirliyinin layihəyə dəstəyi barədə nə deyərdiniz?

- Əslində bu layihə ilk növbədə Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü olub. Biz də bu sahədə kifayət qədər təcrübəsi olan bir qurum kimi öz təhfəmizi veririk. Çünkü Təhsil Nazirliyi belə bir təşəbbüs iżli sürmüdü ki, orta məktəb müəllimlərinin peşəkar inkişafı ehtiyacı var. Şagirdlərin inkişafı üçün, əlbəttə ki, birinci növbədə, müəllimlərin özlərindən başlamaq lazımdır. Xüsusilə də on çatışmasının cəhət - yəni müəllimlərin praktik olaraq ün-

Əvvəlcə layihə 54 pilot məktəbi əhatə edirdi. Uğurlu nəticələr əldə edildikdən sonra ətən akademik ildən 60-a yaxın məktəbi layihəyə cəlb etmişik. Hədəfimiz daha çox məktəbi əhatə etməkdir. Yəni daha çox müəllim peşəkar inkişafına nail olsun, gözəl nəticələr əldə etsin, bundan da şagirdlərimiz bəhərlənsinlər. Onların ingilis dili səviyyəsi artırılsın. Əsas hədəf müəllimlərin danışım bacarıqlarının yüksəldilməsidir.

öz növbəmizdə geniş iş təcrübəsi olan mütəxəssisi dəvət etdik. Bu mütəxəssis nazirliyin əməkdaşları ilə six görüşlər keçirdi, daim əlaqadə olduğu müəllimlərə, məktəb rəhbərlikləri ilə görüşdü, təhlillər apardı. Müəllimlərin dəha çox nəyə ehtiyacı olduğunu müəyyənledi.

Burada ingilis dilinin tədrisinən savayı metodologiya da, tədris etmək bacarıqları da diqqət mərkəzindədir. Ingilis dili elə bir sahədir ki, mütəmadi olaraq öz üzərinizdə işləmək, materiallar, resurslar lazmıdır. British Council-in bu sahədə çox böyük təcrübəsi, onlayn resurslarımız, çap resurslarımız var. Bunlar da mütəmadi olaraq müəllimin tədris etmə, dil, interaktiv dərs keçmə qabiliyyəti qiymətləndirilir və sonda müəllimə rey verilir. Təlimçi atriq bilir ki, müəllimin hansı sahədə inkişafına ehtiyac var.

- Yəni, aptist imtahanından son...

- İmtahan iyulun sonunda keçirilecek. Qiymətləndirmələrdən biri də müəllimlərin dərslərinin müşahidəsidir, yəni kursları başlamadan əvvəl onlar aptis imtahında iştirak edirlər. Onların nəticələri, səviyyələri müəyyən saatda kursları keçirdikdən sonra aptislərə bərabər yenə də müəllimlərin yekun dərslərinin müşahidəsi aparılır. Diaqnostik qiymətləndirmənin nəticələri yəni mütəxəssisərə göndərilir və sonda müəyyən saatda kursları keçirdikdən sonra aptislərə bərabər yenə də müəllimlərin yekun dərslərinin müşahidəsi aparılır. Onların əsasında müəllimin tədris etmə, dil, interaktiv dərs keçmə qabiliyyəti qiymətləndirilir və sonda müəllimə rey verilir. Təlimçi atriq bilir ki, müəllimin hansı sahədə inkişafına ehtiyac var.

- Layihənin əhatə dairəsi necədir?

- Əvvəlcə layihə 54 pilot məktəbi əhatə edirdi. Uğurlu nəticələr əldə edildikdən sonra ətən akademik ildən 60-a yaxın məktəbi layihəyə cəlb etmişik. Hədəfimiz daha çox məktəbi əhatə etməkdir. Yəni daha çox müəllim peşəkar inkişafına nail olsun, gözəl

özlərinin inkişafı üçün də çox gözəl resurslar var, onlar da daim hər il yenilənir.

“Müəllimlərimizin bu kurslara çox böyük ehtiyacı var”

Təranə Əliyeva, 20 nömrəli məktəb-liseyin ingilis dili müəllimi, təlimçi: - İlk növbədə, demək istəyirim ki, hazırda ingilis dilinin nə qədər əhəmiyyətli olduğundan danışmaq artıqdır. Bu yönündə Təhsil Nazirliyi neçə ildi ki, məqsədönlü iş aparır. Arasdırmalar da göstərib ki, müəllimlərimizin bu kurslara çox böyük ehtiyacı var. Şagirdlərin inkişafı üçün, əlbəttə ki, birinci növbədə, müəllimlərin özlərindən başlamaq lazımdır. Xüsusilə də on çatışmasının cəhət - yəni müəllimlərin praktik olaraq ün-

müəllimlərin mehz interaktiv metodlarda işləmələrinə nail olmağı çalışırıq. Müəllimlərin sinifdə şagirdlərə verəcəkləri bacarıqları biz təlimlərdə onlara veririk. Hətta yaşı müəllimlər belə təlimlər zamanı nəzərdə tutulan fealiyyətləri əyləncəli formada həvəsle yerinə yeririrlər. Sadəcə oralarq məzmun baxımdan fərqlidir. Təlimlərinən müümühüm cəhətlərindən biri odur ki, müəllimlər burada öyrəndiklərini dərhal sinifdə tətbiq edirlər, hansı dərsin alındığını, hansının alınmadığını qeyd edib növbəti dərslərdə bize göstərirlər. Yeni özləri də usaqlarda dəyişikliklərin baş verdiyini qeyd edirlər. O qədər həvəsle yanaşırlar ki, oxumayan şagirdlər belə bunları çox həvəsle edirlər. Ancaq onu da deyim ki, dil öyrənmə bir az uzunmüddəlidir. Müəllimlər layihə barədə təkliflər veriblər, onlar gələcəkdə nəzərə alını bilər. Mən Təhsil Nazirliyinin universitetlərdə yaradılan SABAH layihəsində işləmisi. 20 nömrəli məktəb-liseyin müəllimiyəm. Direktorumuş Səadət xanımın təşəbbüsü ilə məktəbimiz də bu layihəyə qatıldı. Hazırda bizim 30-dan çox müəllimimiz bu layihədə temsil olunur. Həmin müəllimlərin təsiri özünü şagirdlərə göstərir. Biz əyləqlər keçiririk, ingilis dili müəllimlərinin dərsləri dənlenilir. Bütün bunlar müəllimlərin və şagirdlərin dil bacarıqlarının inkişafına necə diqqət yetirilməsinə bir nümunədir.

“Layihənin hər il keçirilməsini istərdik”

Məlahət Rəhimova, 242 nömrəli məktəbin ingilis dili müəllimi: - Layihənin əhəmiyyətini çox yüksək qiymətləndirirəm, onun hər il keçirilməsini istərdik. Bu layihə biz ingilis dili müəllimlərinə, demək olar ki, böyük töhfələr verib. Onların dərsləri müşahidə olunur və təlimçilər tərəfindən müəllimlərə tədris prosesinin təşkil ettiğindən məsləhətlər verilir. Onu da deyim ki, müəllimlərin özləri də layihəni çox böyənir, onlar bunun tez-tez olmasına isteyirlər. İlk günlərdə bu layihəyə həvəsiz gelənlərin bir çoxu hazırda böyük həvəsle təlimləri davam etdirir. Təlimlər British Council-in beynəlxalq səviyyəli ingilis dili mütəxəssisleri və bizim təcrübəli təlimçilər tərəfindən aparılır. Yəni müəllimlərimizin keçəcəklərini praktik olaraq tədris edirlər. Onlardan aldığımız bilik və təcrübəni müəllimlərimizə tətbiq edirik. Demək olar ki, kurslar bizim

üçün çox maraqlıdır. Bizə maraqlıdır, şagirdlər də maraqlıdır.

“Bu layihədən çox şeylər öyrəndik”

Vəfa Həsrətova, 242 nömrəli tam orta məktəbin ingilis dili müəllimi: - Men də bu layihədən çox razıyım. Bu layihənin ingilis dili müəllimləri üçün hər il təşkil olunması çox istərdim. Çünkü biz bu layihədən çox şeylər öyrəndik. Öyrəndiklərimizdə dərslərimizdə tövbət etdik. Bu, bize çox şeydə kömək etdi. Həm tədrisə, həm usaqlara yanaşmadı, həm də hər bir dərsin usaqlara menimsədilməsində böyük köməyi oldu. Əlbəttə, layihənin texnologiyalarla təmin olunmuş şəkilde keçirilməsi, dil biliklərinin inkişafı baxımdan da əhəmiyyət daşıdığını deyə bilərem. Biz təlim çərçivəsində hər il şagirdlərimizdən tövbət etdik. Bu, bize çox şeydə kömək etdi. Həm tədrisə, həm usaqlara yanaşmadı, həm də hər bir dərsin usaqlara menimsədilməsində böyük köməyi oldu. Əlbəttə, layihənin texnologiyalarla təmin olunmuş şəkilde keçirilməsi, dil biliklərinin inkişafı baxımdan da əhəmiyyət daşıdığını deyə bilərem. Biz təlim çərçivəsində hər il şagirdlərimizdən tövbət etdik. Bu, bize çox şeydə kömək etdi. Həm tədrisə, həm usaqlara yanaşmadı, həm də hər bir dərsin usaqlara menimsədilməsində böyük köməyi oldu. Əlbəttə, layihənin texnologiyalarla təmin olunmuş şəkilde keçirilməsi, dil biliklərinin inkişafı baxımdan da əhəmiyyət daşıdığını deyə bilərem. Biz təlim çərçivəsində hər il şagirdlərimizdən tövbət etdik. Bu, bize çox şeydə kömək etdi. Həm tədrisə, həm usaqlara yanaşmadı, həm də hər bir dərsin usaqlara menimsədilməsində böyük köməyi oldu. Əlbəttə, layihənin texnologiyalarla təmin olunmuş şəkilde keçirilməsi, dil biliklərinin inkişafı baxımdan da əhəmiyyət daşıdığını deyə bilərem. Layihənin keçirilməsindən çox razıq. Özümüzde bir inkişaf görürük. Artıq 7 aydır ki, biz bu kursdayıq. Şübhəsiz ki, təlimçilər və layihə üzrə mütəxəssisler də biz müəllimlərdən olan inkişafı görə biləcəklər. Bütün müəllimlərləndən bunu deyə bilərem - bu layihədə istirak etdiyime görə çox sevinirəm. Uşaqlara yanaşma, dərslərin aparılması, usaqların dərslərdən zövq almaması, aktivitləri işlətmək. Biz bunlarla tanışdır, ancaq hər dərsin necə keçiləcək metodologiyasını, bu səviyyədə, düzü, bilmirdik. Biz usaqların da dərsə münasibətinin dəyişdiyini görürük. Onlar dərslərin möhz bu layihənin tələblərinə uyğun keçilməsini isteyirlər. Əlbəttə ki, əvvəller Azərbaycan dilində sözlərdən çox istifadə edirdik, onlar qruplarda, cütlərlə işi biz öyrənmişdik. Bu dəfə isə eyni əsasda, artıq ingilis dilində tətbiq edirik. Demək olar ki, kurslar bizim

“Özümüzdə bir inkişaf görürük”

Səbinə Adilli, 272 nömrəli məktəbin ingilis dili müəllimi: - Təhsil Nazirliyi və British Council-in ingilis dili müəllimləri üçün keçirdiyi bu layihənin biz müəlliml